

**Sygn. akt II Cz 640/15**

## POSTANOWIENIE

Dnia 1 października 2015 r.

**Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny - Odwoławczy**

w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Kasnowski (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 1 października 2015 r. w Bydgoszczy na posiedzeniu niejawnym sprawy z wniosku

**B. P.**

o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie i ustanowienie pełnomocnika z urzędu w sprawie o podział majątku wspólnego

na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy Wydział II Cywilny z dnia 12 czerwca 2015 r., sygn. akt II Co 15/15

**postanawia:**

**I/** zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie pierwszym w ten sposób, że zwolnić wnioskodawcę B. P. od kosztów sądowych w części tj. od opłaty od wniosku o podział majątku wspólnego i oddalić wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w pozostałym zakresie;

**II/** oddalić zażalenie w pozostałej części.

**Sygn. akt II Cz 640/15**

## UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 12 czerwca 2015 r. sygn. akt XII Co 15/15 w sprawie z wniosku B. P. o podział majątku wspólnego oddalił jego wniosek o zwolnienie kosztów sądowych oraz oddalił wniosek o ustanowienie adwokata z urzędu.

Sąd wskazał, iż z oświadczenia wnioskodawcy wynikało, iż prowadzi on wspólne gospodarstwo domowe wraz z partnerką L. P., mając na utrzymaniu małoletniego syna, nie posiadają żadnej nieruchomości, oszczędności, papierów wartościowych czy innych przedmiotów wartościowych i zamieszkują w wynajmowanym lokalu. Wnioskodawca uzyskuje dochody z wynagrodzenia ze stosunku pracy w kwocie ok. 1.522 zł miesięcznie, zobowiązany jest do uiszczania rat alimentacyjnych na rzecz dzieci z poprzedniego małżeństwa w kwocie 750 zł miesięcznie.

W ocenie Sądu Rejonowego wnioskodawca miał realną możliwość uiszczenia kosztów sądowych w niniejszej sprawie bez uszczerbku koniecznego dla siebie i rodziny, a kwota łącznie ok. 3.700 zł miesięcznie, którą dysponuje wnioskodawca (wraz z dochodami swojej partnerki), pozwala na zaspokojenie bieżących podstawowych potrzeb trzyosobowej rodziny oraz poczynienie oszczędności na poczet kosztów sądowych.

Oceniając spełnienie przesłanek otwierających drogę do ustanowienia pełnomocnika z urzędu Sąd Rejonowy wskazał, iż z pisma wnioskodawcy nie wynika, iż ma on trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności urzędowych, a wnioski i żądania w nim zawarte sformułowane są w sposób wystarczająco jasny. Treść pisma wskazuje zaś, iż wnioskodawca orientuje się w przysługujących mu prawach i środkach prawnych, jakie należy przedsięwziąć i je podejmuje, w związku z czym nie można było uznać wnioskodawcy za osobę nieporadną.

W zażaleniu na postanowienie wnioskodawca domagał się jego zmiany poprzez zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu w sprawie o podział majątku wspólnego, z którą chce wystąpić na drogę sądową. Twierdził w istocie, że jego sytuacja majątkowa (dochody z jednej strony i znaczne zobowiązania alimentacyjne z drugiej) oraz sytuacja osobista (aktualnie zły stan zdrowia i wywołane tym dwie operacje) nie pozwalały wnioskodawcy na zgromadzenie stosownych środków na pokrycie kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z wyboru (zażalenie wnioskodawcy – k.56 i 57).

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Zażalenie jest częściowo uzasadnione. Rację ma Sąd I instancji gdy stwierdza, że zwolnienie od kosztów sądowych jest instytucją wyjątkową, bowiem intencją ustawodawcy było to, aby traktowano ją jako odstępstwo od zasady samofinansowania przez strony procesu lub postępowania nieprocesowego. Ubiegający się o taką pomoc winien więc w każdym przypadku poczynić oszczędności we własnych wydatkach do granic zabezpieczenia kosztów utrzymania siebie i rodziny. Dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające może zwrócić się o pomoc Państwa. Nie mniej jednak każdą sprawę należy rozpoznać indywidualnie.

W okolicznościach tej sprawy Sąd odwoławczy uznał, że brak zwolnienia wnioskodawcy od kosztów sądowych w tej części, w jakiej są niezbędne do zainicjowania sprawy o podział majątku wspólnego, mogłby zamknąć wnioskodawcy drogę do Sądu. Posiada on stałe dochody w postaci wynagrodzenia za pracę (około 1522 zł miesięcznie, jak wynika ze złożonego oświadczenia – k.3-4). Ciężką jednak na nim znaczące zobowiązania alimentacyjne względem trojga dzieci (850 zł miesięcznie) i obowiązek ponoszenia kosztów utrzymania dziecka, z nowego związku konkubenckiego, a już to obrazuje niełatwą sytuację finansową wnioskodawcy. Tym bardziej, gdy zważymy, że na pozostałe wydatki związane z bieżącym utrzymaniem pozostaje wnioskodawcy niewielka ilość środków finansowych. W tych okolicznościach zachodziły uzasadnione podstawy do zwolnienia wnioskodawcy od kosztów sądowych w części obejmującej obowiązek poniesienia opłaty sądowej od wniosku o podział majątku wspólnego, który zamierza złożyć w Sądzie.

Natomiast rację miał Sąd Rejonowy, gdy odmówił ustanowienia wnioskodawcy pełnomocnika z urzędu. Zgodnie z treścią art.117 § 5 kpc Sąd winien uwzględnić wniosek, gdy uzna, że udział zawodowego pełnomocnika jest w sprawie potrzebny. Na tym etapie, gdy wniosek o podział majątku wspólnego jeszcze nie został złożony w Sądzie nie można ocenić czy sprawa będzie zawiła od strony faktycznej czy prawnej, a w konsekwencji czy może stwarzać problemy w działaniu dla strony, która nie posiada pełnomocnika. Z drugiej strony widać, że wnioskodawca potrafi działać samodzielnie, formułować swoje pisma procesowe, zawarte w nich wnioski i właściwie je argumentować. Nie jest zatem osobą nieporadną. W tych okolicznościach wniosek jego o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie znajduje uzasadnienia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie pierwszym jedynie częściowo i zwolnił wnioskodawcę od opłaty sądowej w sprawie o podział majątku wspólnego, a w pozostałej części jego wniosek i zażalenie oddalił, jako nieuzasadnione (na podstawie art.386 § 1 kpc i art.385 kpc w związku z art. 397 § 2 k.p.c.).